

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2023

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Oideachas Reiligiúnach

Gnáthleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuilleanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Réamhrá Ginearálta

Tá measúnú an Oideachais Reiligiúnaigh ag Gnáthleibhéal sa Scrúdú na hArdteistiméireachta bunaithe ar na haidhmeanna, cuspóirí agus torthaí i ngach roinne de shiollabas an Oideachais Reiligiúnaigh sa Scrúdú na hArdteistiméireachta foilsithe ag an Roinn Oideachais agus Scileanna i 2003.

Nuair a ghrádaítear marc sa scéim mharcála scrúdaithe, bronntar marc ar fhreagra an iarrthóra laistigh de raon ó sármhaith go han-mhaith, maith, réasúnta, lag, an-lag nó gan aon ghrád. In go leor cásanna ní thugtar ach príomhfhrásaí ina bhfuil an t-eolas agus na smaointe a chaithfidh a bheith i bhfreagra an iarrthóra chun na marcanna sannta a thuilleamh. Caithfidh gur úsáideadh focail, nathanna cainte nó frásaí sa chomhthéacs ceart agus nár tháinig siad salach ar a chéile, agus más léir nár úsáideadh i gceart iad nó gur tháinig siad salach ar a chéile, ní cheart na marcanna a bhronnadh.

Níl na tuairiscí, sainmhínithe agus pointí a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile. Más rud é go bhfuil tú neamhchinnte faoi bhailíocht freagra mhalartaigh, téigh i gcomhairle le do Scrúdaitheoir Comhairleach.

Scrúdú na hArdteistiméireachta Oideachas Reiligiúnach

Marcáil ar Líne

Nótaí Mínithe don Scrúdú Deiridh

Nóta mínithe	Cur síos	Ciallaíonn sé
MC ✓	Cód MC ✓ san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Fianaise ar na Critéir Mharcála don cheist ar fáil den chéad uair i bhfreagarleabhar an iarrthóra.
MC ^x	Cód MC ^x san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Níl fianaise ar bith ar na Critéir Mharcála don cheist ar fáil i bhfreagarleabhar an iarrthóra.
[	Cód [san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Tús le freagra dúblach ar cheist ar bronnadh marcanna cheana.
]	Cód] san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Deireadh le freagra dúblach ar cheist ar bronnadh marcanna cheana.
	Cód líne chorrach chothrománach san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Leathanach ar a bhfuil freagra ar cheist feicthe ag an scrúdaitheoir ach tá nótaí mínithe/marcanna don cheist sin breactha síos in áit éigin eile.
	Cód líne chorrach cheartingearach san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Leathanach bán feicthe ag an scrúdaitheoir/ Leathanach feicthe ag an scrúdaitheoir ach níl freagra an iarrthóra ar an gceist le feiceáil ar an leathanach seo.

AONAD A hAON

Ní mór d'iarrthóirí páirt (a) agus páirt (b) a fhreagairt as ceann amháin de na trí cheist seo a leanas.

ROINN A CUARDACH BRÍ AGUS LUACHANNA

Ceist A 1 (a)

40M (20M x2)

Déan cur síos ar dhá shampla den chaoi a raibh ról ag smaointe Shócraitéas i bhforbairt na smaointeoireachta fealsúnaí sa tSean-Ghréig.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar smaoineamh fealsúnach na Sean-Ghréige trí chuntas cruinn a thabhairt ar conas a bhí ról ag dhá smaoineamh Shócraitéas i bhforbairt na fealsúnachta sa tSean-Ghréig m.sh.

- Tharraing smaoineamh Shócraitéas ar an maith mhorálta, ceisteanna faoi chur chuige na Sofaistí ar choibhneasacht mhorálta agus bhí tionchar acu ar dhaoine eile, mar shampla Platón agus Arastatal chun an rud céanna a dhéanamh srl.
- Bhí smaoineamh Shócraitéas ar shaol suáilceach a bheith agat mar spreagadh do Phlatón a bheith ina mhúinteoir agus bhí tionchar aige ar obair Arastatal srl.
- Srl.

Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 1 (a)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise de MC – Chabhraigh smaointe Shócraitéas fealsúnacht a fhorbairt.</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) le cur síos cruinn a dhéanamh</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon chur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Úsáid samplaí agus tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a léirítear ceisteanna faoi bhrí na beatha sa lá atá inniu ann in dhá cheann díobh seo a leanas:

- Ealaín ● Litríocht ● Ceol ● Cultúr na hÓige

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar an gcuardach brí agus luachanna i gcomhthéacsanna na linne trí eolas cruinn a leagan amach ar shamplaí den chaoi a léirítear ceisteanna faoi bhrí na beatha in dhá cheann díobh - ealaín, ceol, litríocht nó cultúr na hÓige sa lá atá inniu ann m.sh.

- Ealaín - m.sh.tugann An Dealbh Pieta ag Michael Angelo léiriú ar cheisteanna ar nós - Cén fáth a raibh Íosa ag fulaingt? srl.
- Litríocht – m.sh.i “gCuardach Brí an Fhir” cuireann Victor Frankl ceisteanna ar nós - cén fáth a maireann daoine nuair a fhaigheann daoine eile bás? srl.
- Ceol - m.sh.Ceistíonn an t-amhrán “What If God Were One of Us”-an caidreamh idir Dia agus daoine srl.
- Cultúr na hÓige – m.sh.Cuireann agóidí aeráide Greta Thunberg agus an ghluaiseacht dhomhanda Aoine don Todhchaí ceisteanna ar nós: Conas is féidir le daoine cabhrú leis an timpeallacht chun an phláinéid a shábháil? Srl.

Nóta: Ceadaiigh do fhreagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe ar shamplaí m.sh. Ealaín – Ealaín sráide - graifítí srl.

Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 1 (b)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – ceisteanna faoi bhrí na beatha in ealaín, litríocht, ceol. cultúr na hÓige.</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/ gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) le heolas cruinn a leagan amach</i>	Sárscileanna in eolas a leagan amach	scileanna an-mhaith in eolas a leagan amach	scileanna maithe in eolas a leagan amach	roinnt scileanna eolais leagtha amach	beagán scileanna in eolas a leagan amach	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna in eolas a leagan amach
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Déan cur síos ar dhá shampla den chaoi a mbíonn tionchar ag an tuiscint ar an ngaol idir an neach diaga agus an duine daonna ar iompar na mball i mór-reiligiún domhanda.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar an ngaol idir Dia agus an duine trí chur síos cruinn a thabhairt ar dhá shampla den chaoi a mbíonn tionchar ar iompar na gcreidmheach, i mór-reiligiún domhanda amháin, óna dtuiscint ar an ngaol idir an neach diaga agus an duine daonna m.sh.

- An Búdachas – Léiríonn an t-ómós a thaispeánadh do na bodhisattva ag cur tréithe in iúl ar nós comhbhá, eagna srl go sáraíonn na tréithe seo am agus spás-srl.
- An Chríostaíocht – Nocht an bás agus an t-aiséirí Íosa an grá neamhchoinníollach a mbíonn ag Dia don chine daonna. Léiríonn beatha Íosa don lucht leanúna an chaoi a mbeatha a chaitheadh – trócaire, síocháin, áirigh, roinn srl.
- An Hiondúchas – na himpleachtaí eiticiúla mhúinteoireachta i dtaca le Karma agus athionchollú m.sh. bíonn tionchar ag an gcaoi a gcaitheann duine a mbeatha an chaoi a mbéarfaidh siad isteach sa chéad saol eile srl.
- Ioslam – Bíonn tionchar ag an tuiscint ar neach síoraí de’Allah ar dheisceabail Ioslam chun a bheith ag urnaí do chúig huaire sa lá srl.
- Giúdachas – Bíonn tionchar ag an gConradh ar na Giúdaigh chun na Deich nAitheanta a chomhlíonadh srl.

Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 2 (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – an chaoi a mbíonn tionchar ag an tuiscint ar an ngaol idir an neach diaga agus an duine daonna ar iompar na gcreidmheach</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) tabhair cur síos cruinn</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon chur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Má úsáidtear íomhá is féidir tréithe áirithe maidir le carachtar duine a chur in iúl.

Próifíligh an tuiscint ar Dhia atá á cur in iúl in íomhá sheanbhunaithe amháin de Dhia agus in íomhá nua-aimseartha amháin de Dhia.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar theanga shiombalach agus coincheapa Dé tríd an tuiscint ar Dhia a rianú go cruinn atá curtha in iúl in íomhá nua-aimseartha agus seanbhunaithe de Dhia m.sh.

- Íomhá sheanbhunaithe m.sh.íomhá de Dhia mar Chruthaitheoir i nGiúdachas; chruthaigh Dia an domhan i 6 lá – cuntas Gheineasas srl.
- Íomhá nua-aimseartha m.sh.cuireann ‘Jesus of the people’ le Janet McKenzie Íosa in iúl mar bhean óg Mheiriceánach Afracach chun a léiriú do dhaoine nach mbaineann Dia le haon ghrúpa eitneach nó inscne amháin ach gur Dia é le gach duine srl.
- Srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 2 (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – tuiscint ar Dhia a cuireadh in iúl in íomhánna nua-aimseartha agus seanbhunaithe de Dhia</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) rianú cruinn</i>	Rianú den scoth	rianú an-mhaith	rianú maith	roinnt rianaithe	beagán rianaithe	fíorbheagán/gan aon rianú
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Ceist A 3 (a)**40M (20Mx2)****● Deasghnáth an Adhlactha****● Deasghnáth na híobartha**

Déan cur síos ar shampla de na gníomhartha a dhéanadh daoine i ngach ceann de na deasghnátha thuas sa ré ársa.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar iompar reiligiúnach i seansochaithe trí chur síos cruinn a thabhairt ar na gnásanna, focail, gníomhartha srl. a bhaineann le deasghnáth an adhlactha agus íobair a rinneadh sa ré ársa m.sh.

- Deasghnáth an adhlactha – Catalhoyuk sa Tuirc, cuireadh coirp daoine faoi chlár an urláir i dtithe, ag léiriú an chaoi a smaoinítear go raibh na mairbh gar do na daoine a bhí beo srl.
- Deasghnáth na híobartha m.sh.ag tairiscint rud éigin luachmhar do Dhia/na déithe ó dhuine aonair nó comharghrúpa i.e. íobairtí bhia/ainmhí/ daonna srl. an Fear Tollund srl.

Nóta: Ceadaiigh do fhreagraí tuairisciúla.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 3 (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC</i> – cad atá i gceist le deasghnáth an adhlactha agus deasghnáth na híobartha.	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> – cur síos cruinn a thabhairt	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon chur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ón ré ársa anall d'úsáid daoine deasghnátha chun smaointe faoi bhrí na beatha a chur in iúl.

Mínigh conas is féidir fianaise ar chreideamh reiligiúnach a fheiceáil i ndeasghnáth an adhlactha nó i ndeasghnáth na hÍobartha a dhéanadh daoine a mhair sa ré ársa.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar iompar reiligiúnach i seansochaithe trí chur síos cruinn a thabhairt ar bhealach amháin nó níos mó a mbíonn creideamh reiligiúnach a fheiceáil i ndeasghnáth an adhlactha nó i ndeasghnáth na hÍobartha a dhéanadh daoine sa ré ársa m.sh.

- Deasghnáth an adhlactha m.sh.creideadh go raibh gnásanna adhlactha de chuid na hÉigipte ársa riachtanach chun neamhbhásmaireacht a chinntiú – mumú. adhlacadh le hearraí uaigne ar leith a ceapadh a mbeadh ag teastáil sa saol eile srl.
- Deasghnáth na hÍobartha – Tháinig an seandálaí Lionard Woolley ar thuama na ríthe agus banríonacha de chuid na Suiméire san Iaráic nua-aimseartha, ina raibh coirp sheasca a hocht freastalaí bainneann agus seasca freastalaí fireann a bhí maisithe go hálainn, a d'fhéadfaí a bhfuair bás ar son a rí nó a mbanríon sa saol eile srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 3 (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC –</i> fianaise ar chreideamh reiligiúnach i ndeasghnáth an adhlactha nó i ndeasghnáth na hÍobartha	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> ag tabhairt cur síos ar chúis(eanna) chruinn	Scileanna den scoth i gcur síos ar an gcúis	scileanna an-mhaith i gcur síos ar an gcúis	scileanna maithe i gcur síos ar an gcúis	roinnt scileanna i gcur síos ar an gcúis	beagán scileanna i gcur síos ar an gcúis	fíorbheagán/gan aon scileanna i gcur síos ar an gcúis
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

AONAD a DÓ

Ní mór d'iarrthóirí dhá cheann de na trí roinn seo thíos a fhreagairt.

Roinn B **Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).**

Ceist B (a)

40M

Déan cur síos ar shamplaí den teannas a bhraith Críostaithe nuair a bhunaigh siad pobal den chéad uair in áit amháin acu seo: ● An Choraint ● Filipe ● Teasaloinicé

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar na pobail Críostaithe trí chur síos cruinn a thabhairt ar dhá theannas nó níos mó ar mhothaigh na Críostaithe i gceann amháin de na háiteanna seo a leanas: An Choraint nó Filipe nó Teasaloinicé. m.sh.

- An Choraint – Níor chreid baill áirithe in aiséirí na marbh agus bhí Pól den tuairim go raibh an creideamh san aiséirí Íosa mar riachtanas do chreidmheach srl.
- Filipe – Bhí misinéirí Críostaithe Giúdacha áirithe ag moladh do bhaill lean ar aghaidh ag cloí le roinnt dlíthe Giúdacha m.sh. timpeallghearradh fireann srl., cé go raibh Pól den tuairim nach raibh sé riachtanach na dlíthe Giúdacha a chomhlíonadh srl.
- Teasaloinicé – Bhí teannas ann de bharr daoine ag súil leis an bhfilleadh Íosa mar thosaigh roinnt baill ag déanamh neamhaird ar na haitheanta ar an tuiscint go raibh deireadh an domhain an-chóngaraigh agus gur cheart dóibh taitneamh a bhaint as an méid ama a bhí fágtha acu srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe ar theannais srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – teannas i measc Críostaithe sa Choraint nó sna Filipe nó sa Teasaloinicé</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos cruinn a thabhairt</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt scileanna i cur síos	beagán scileanna i cur síos	fíorbheagán/gan aon i cur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Ceist B (b)**40M (20Mx2)**

Breac cuntas ar na príomhphointí faoi Íosa Nazórach agus brí a bheatha a chuir beirt acu seo chun cinn:

● Soiscéalaí – Matha nó Marcas nó Lúcas nó Eoin ● Josephus ● Naomh Pól

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra sármhaith tuiscint ar fhoinsí reiligiúnacha ar fhianaise d'Íosa trí eolas cruinn a leagan amach ar phríomhphointí faoi bhrí bheatha Íosa Nazórach a chuir beirt liostaithe sa cheist chun cinn m.sh.

- Soiscéalaithe – Déanann Soiscéil Mhatha, Mharcas, Lúcaís nó Eoin tagairt d'Íosa mar Mhac Dé, a tháinig ar domhan chun teachtaireacht Dé a scaipeadh srl.
- Josephus – rinne Josephus cur síos ar Íosa mar 'gníomhaí de rudaí iontacha' a raibh Giúdaigh agus Gintlithe mar dheisceabail aige srl.
- Naomh Pól – mhúin sé a dheisceabal faoin gcaoi ar fhulaing Íosa le linn an chéasta agus an chaoi ar aiséirí é sa tslí go bhféadfadh sé saol a bheith aige srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – brí bheatha Íosa Nazórach a chuir beirt mar atá liostaithe chun cinn.</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) chun eolas cruinn a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Ceist B (c)**40M (20M x2)**

Breac cuntas ar na himpleachtaí a bhí ag teagasc Íosa Nazórach do na Giúdaigh lena linn maidir le dhá cheann de na saintréithe seo a bhaineann le Ríocht Dé:

● **Comhionannas** ● **Ionchuimsiú** ● **Comhroinnt**

Critéir Mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar theagasc Íosa ar an Ríocht Dé trí eolas cruinn a leagan amach ar na himpleachtaí a bhí ag teagasc Íosa, ar dhá thréith den Ríocht Dé atá liostaithe sa cheist, do na Giúdaigh óna am m.sh.

- Comhionannas do gach duine, is Dia an lucht gan chumhacht é Dia agus déantar machnamh ar seo sa tSeanmóir ar an Sliabh m.sh. Is méanar dóibh seo atá ceansa, óir fágfaidh an domhan leo (Matha 5-7) Impleachtaí – ba chóir go gcaitear go cothrom le gach duine, fiú peacaigh srl.
- Cuimsiú mar a mhalairt don teacht chun cinn na scothaicmí – parabal Íosa de na fairisínigh agus an bailitheoir cánach; Impleacht – tá gach duine san áireamh i ríocht Dé (Lúcás 18:9-14) srl.
- Ag roinnt earraí mar a mhalairt don bhailiú saibhreas – labhair Íosa le Zacchaeus an bailitheoir cánach agus chuir sé ina luí air é féin a chur ar bhealach a leasa (Lúcás 19:1-10) Impleacht – níor cóir feall a dhéanamh ar aon duine agus ba chóir do gach duine a roinnt leis na boicht srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt do theagasc Íosa ar Ríocht Dé trí mhíorúiltí srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – impleachtaí ar dhá cheann de na saintréithe a bhaineann le Ríocht Dé</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) chun eolas cruinn a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Roinn C Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist C (a)

40M (20Mx2)

Roghnaigh reiligiún amháin as Liosta A agus reiligiún amháin as Liosta B thíos:

Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas

Liosta B: ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam

Scrúdaigh conas a eagraítear creidmhigh ar fud an domhain mar phobal sna reiligiúin a roghnaigh tú thuas.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar reiligiúin dhomhanda trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar an gcaoi a eagrú creidmhigh in dhá reiligiún, atá liostaithe sa cheist, timpeall an domhain mar phobal m.sh.

- An Chríostaíocht – an eaglais Chaitlicigh Rómhánach – an Pápa, Cairdinéal, an tArdeaspag srl. Cuid mhór creideamh/ brainsí/ eaglaisí Críostaí sa domhan mar shampla an Eaglais Chaitliceach Rómhánach, Comaoineach Anglacánach. Eaglaisí de chuid na gCincíseach srl.
- An Búdachas – Faightear cuid mhór brainsí de Bhúdachas ar fud an domhain mar shampla An Búdachas Tibéadach, An Búdachas Theireaváda, An Búdachas Mahayana srl.
- An Hiondúchas – brainsí éagsúla sa Hiondúchas mar shampla Vaisneavachas agus Sáiveachas srl.
- Ioslam – Is iad Moslamaigh Sunnaigh agus Moslamaigh Siaigh srl ar na príomhbhairsíní d'Ioslam.
- Giúdachas – Cuid mhór brainsí den Ghiúdachas mar shampla Giúdaigh Hasadaigh, Giúdaigh Cheartchreidmheacha, Giúdaigh Leasaitheacha srl.

Nóta: Ceadaigh freagraí tuairisciúla m.sh.an chaoi a eagrú creidmhigh mar phobal trí adhradh comhchoiteann srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – conas a eagraítear creidmhigh in dhá reiligiún ar fud an domhain</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid sci(eanna) i ngrinnscrúdú</i>	Grinnscrúdú den scoth	grinnscrúdú an-mhaith	grinnscrúdú maith	roinnt grinnscrúduithe	beagán grinnscrúduithe	fíorbheagán/gan aon grinnscrúduithe
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ceist C (b)**40M (20M x2)**

Meabhraíonn baill tráthanna áirithe i stair reiligiúin i searmanais agus i bhféilte gach bliain. Roghnaigh reiligiún amháin as Liosta A agus reiligiún amháin as Liosta B thíos:

Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas

Liosta B: ● An Búdachas ● Hiondúchas ● Ioslam

Scrúdaigh conas a chomórann a chuid ball am áirithe i scéal gach reiligiúin a roghnaigh tú thuas i searmanas nó i bhféile.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar reiligiúin dhomhanda trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar an gcaoi a marcálann am áirithe sa scéal ar an dá reiligiún roghnaithe sa cheist sa lá atá inniu ann ag a mbaill i searmanas reiligiúnach nó féile reiligiúnach m.sh.

- An Chríostaíocht – Nollaig: an scéal faoi Íosa ón mBíobla a léamh, an choinneal bhán a lasadh ar an bhfleasc Aidbhintí srl.
- An Giúdachas – Rosh Hashanah: adharc an reithe a shéideadh chun a léiriú go bhfuil na Giúdaigh ag déanamh aithrí ina bpeacaí; tugann siad cuairt ar an tsionagóg chun freastal ar sheirbhísí agus bheith ag urnaí srl.
- Ioslam – Eid ul Fitr: fáilteach na gealaí nuaí sa spéir a léiríonn go bhfuil an mhí Ramadan thart; ag dul go dtí an mosc chun bheith ag urnaí go Allah srl.
- An Búdachas – Wesak: ceiliúránn an fhéile seo breith an Bhúda. Scaoilfear laindéir pháipéir san aer atá mar shiombail don solas go dtí conair na heagnaíochta; maisítear teampaill Búdaí le bláthanna agus maisiúcháin eile srl.
- An Hiondúchas – Díbheálaí – féile na soilse Ceiliúrtar an fhéile leis an teach a ghlanadh; ag cur ord agus eagair ar chúrsaí don chéad bhliain airgeadais eile; lastar lampaí diva srl.

Nóta: Ceadaigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe don tréimhse ama a bhaineann le féile reiligiúnach/scéal de na reiligiúin roghnaithe sa cheist.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – an chaoi a marcálann amanna sa scéal de na reiligiúin</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) i ngrinnscrúdú</i>	Grinnscrúdú den scoth	grinnscrúdú an-mhaith	grinnscrúdú maith	roinnt grinnscrúduithe	beagán grinnscrúduithe	fíorbheagán/gan aon grinnscrúduithe
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Úsáid samplaí agus déan cur síos ar dhá dhifríocht idir gluaiseachtaí reiligiúnacha a ndearnadh cur síos orthu mar ‘cultais’ agus reiligiúin thraidisiúnta.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar ghluaiseachtaí reiligiúnacha trí chur síos cruinn a dhéanamh ar dhá dhifríocht idir ‘cultais’ agus reiligiúin thraidisiúnta m.sh.

- Cur chuige a bhaineann le heisiamh ag roinnt cultas mar shampla na Branch Davidians. Bhí na baill ina gcónaí i gcompún i Waco; tá cónaí ar bhall den eaglais Chaitliceach Rómhánach/ Eaglais na hÉireann agus ní i gcompún srl.
- Cúrsaí a gcuireann roinnt cultas ar fáil mar shampla Eoleolaíocht agus níl cúrsaí mar seo ar fáil in reiligiúin thraidisiúnta – spreagtar do bhall Eoleolaíochta cláraigh le Cúrsa Eoleolaíochta ar Líne mar shampla Na Dinimice de Bheithsine nó na Cumaisc de Thuiscint srl.
- Srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – difríochtaí idir ‘cultais’ agus reiligiúin thraidisiúnta</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a baineann sé le hábhar	ní baineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos cruinn a thabhairt</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon chur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Roinn D Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist D (a)

40M

Samhlaigh gur iarradh ort nóta a scríobh d'iris do dhéagóirí faoi theagasc Íosa Nazórach maidir le saol morálta a chaitheamh.

Breac cuntas gearr ar na pointí a dhéanfa maidir le conas a d'fhéadfadh teagasc Íosa faoi 'caidreamh ceart' agus dlí an ghrá dul i bhfeidhm ar shaol Críostaithe inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas de theagasc Íosa maidir le saol morálta a chaitheamh trí eolas cruinn a leagan amach ar an gcaoi a dtéann teagasc Íosa faoi 'chaidreamh ceart' agus dlí an ghrá i bhfeidhm ar shaol Críostaithe inniu m.sh.

- 'Caidreamh ceart' – Spreagann an teagasc Íosa 'Nithe ar bith ab áil libh daoine a dhéanamh daoibhse, déanaigí amhlaidh sin dóibh' Críostaithe a gcaitear go cothrom le gach duine srl.
- Aithne ghrá – Spreagann teachtaireacht Íosa 'Faoi mar a thug mise grá daoibhse, go dtabharfadh sibhse grá dá chéile' le Críostaithe cúram/comhbhá a léiriú do na daoine atá ar an gannchuid trí rudaí a thabhairt do charthanachtaí srl.

Nóta: Ceadaigh freagraí tuairisciúla le tagairt intuigthe don tionchar atá ag teagasc Íosa ar Chríostaithe inniu.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

D (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC: – tionchar ar Chríostaithe inniu maidir le teagasc Íosa ar 'chaidreamh ceart' agus dlí an ghrá</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) chun eolas cruinn a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Mínigh conas a tháinig athrú ar an smaointeoireacht ón Eagnaíocht i leith faoin tuiscint ar cad atá ceart agus mícheart maidir le dhá cheann de na sainceistean seo:

● Pionós an Bháis ● Dúshaothrú Leanaí ● Sclábhaíocht ● Cogadh

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint de mhoráltacht trí chur síos a dhéanamh ar bhealach cruinn amháin ina raibh athrú ar an tuiscint de cheart agus mícheart ón Eagnaíocht i dtaca le dhá cheann de na ceistean liostaithe sa cheist m.sh.

- Pionós an Bháis – béim ar mhodh eolaíochta ón Eagnaíocht m.sh.de bharr taighde a léiríonn nach raibh pionós an bháis mar iombhagairt d'athraigh dearcthaí daoine ar a n-úsáid srl.
- Dúshaothrú leanaí – béim ar chearta daonna a tháinig chun solais ón Eagnaíocht m.sh.is féidir le dúshaothrú leanaí a bheith mar chúis nach mbíonn fáil ag leanaí ar oideachas agus cúram sláinte srl.
- Sclábhaíocht - tuigeadh go raibh sclábhaíocht mhícheart go morálta srl de bharr na smaointe faoi chomhionannas agus meas a léiriú ar shaoirse an duine
- Cogadh – Cuireadh an cheist ón Eagnaíocht ar féidir údar a thabhairt le cogadh choíche srl.

Nóta: Ceadadh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe do smaoineamh a bhaineann leis an Eagnaíocht

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

D (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – athrú sa thuiscint ar cheart agus mícheart ar dhá cheist atá liostaithe ón Eagnaíocht</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) cur síos ar an gcúis le hathrú</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon curtha síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ainmnigh teoiricí morálta agus tabhair breac-chuntas ar dhá cheann dá p(h)ríomhsmaointe faoi fhorbairt mhorálta an duine.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar fhorbairt mhorálta trí eolas cruinn a leagan amach ar dhá smaoineamh a bhaineann le forbairt mhorálta curtha chun cinn ag teoiricí morálta m.sh.

- Piaget: Leanaí idir 4 agus 8 mbliain - tuigeann siad moráltacht mar rialacha a chuireann daoine eile i bhfeidhm; faoin am a mbíonn siad 10, bíonn tuiscint ar chuspóirí daoine eile san áireamh sa bhreithiúnas morálta srl.
- Kohlberg: Céim réamhchoinbhinsiúnach - faightear moráltacht amach ar dtús trí phionós a sheachaint; spreagtha de bharr duaiseanna; Céim choinbhinsiúnach - faightear moráltacht amach tríd an bhfionn le míshástacht a sheachaint; ag iarraidh cáineadh ó údarás a sheachaint srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

D (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – dhá smaoineamh ar theoiricí morálta faoi fhorbairt mhorálta</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas cruinn a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

AONAD A TRÍ

Ní mór d'iarrthóirí ceann amháin de na ceithre ranna a leanas a fhreagairt.

Roinn E Freagair dhá cheann ar bith de pháírteanna: (a), (b), (c).

Ceist E (a)

40M

- ## ● Bunaitheoirí & Leasaitheoirí Ord Reiligiúnach ● Leasaitheoirí Sóisialta ● Scríbhneoirí Reiligiúnacha ● Smaointeoirí Spioradálta

Déan cur síos ar shampla de conas a leanann obair mná amháin, a bhaineann le ceann ar bith de na catagóirí thuas, de thionchar a imirt ar bhaill de thraidisiún reiligiúnach inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar ionchur na mban ar thraidisiúin reiligiúnacha trí chur síos cruinn a dhéanamh ar an gcaoi a leanann smaointe nó gníomhartha mná amháin, ó cheann amháin de na catagóirí atá liostaithe sa cheist, de thionchar ar bhail de thraidisiún reiligiúnach inniu m.sh.

- Bunaitheoirí & Leasaitheoirí ord reiligiúnach m.sh.bhunaigh Nano Nagle Ord na Toirbhearta ag cur oideachas Caitliceach ar fáil do na boicht; leanann baill den ord seo ag cur oideachas ar fáil do leanaí in Éirinn agus thar lear srl.
- Scríbhneoirí Reiligiúnach m.sh.scríbhneoireacht diagachta de chuid Elizabeth Johnson m.sh.bhain an leabhar ‘She Who Is’, úsáid as Scriptorúir Eabhraise agus teagasc Críostaí ar an Spiorad Naomh chun áitiú a dhéanamh ar son íomhánna bainearna den Neach Diaga srl.
- Leasaitheoirí Sóisialta m.sh.diongbháilteacht agus comhbhá Edwina Gately do dhaoine eile m.sh.bhunaigh sí an teach Gheineasas, a bhí mar thearmann do mhná a bhí sáite i gcíor thuathail srl.
- Smaointeoirí Spioradálta m.sh.spreag an dlúthchaidreamh a bhí idir Catherine de Siena agus Dia í an leasú dá traidisiún a chur chun cinn agus bíonn Caitlicigh Rómhánacha inniu spreagtha as a dúthracht chun cabhrú leis na boicht agus na daoine leochaileacha srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – tionchar ar smaointe nó gníomhartha mná amháin ar bhaill de thraidisiún reiligiúnach inniu</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos cruinn a thabhairt</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon cur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Ceist E (b)

40M (20Mx2)

Tabhair cuntas gearr ar chosúlacht agus ar dhifríocht sna ról ag mná in dhá cheann de na reiligiúin seo:

● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar ról ag mná i reiligiúin trí eolas cruinn a leagan amach ar chosúlacht agus ar dhifríocht i ról amháin nó níos mó atá/a bhí ag mná in dhá cheann de na reiligiúin atá liostaithe sa cheist m.sh.

- An Búdachas - Bhí Siddhartha Gautama den tuairim go raibh an cumas céanna d'Eagnaíocht ag mná is a bhí ag fir agus chruthaítear ord manachúil baineann b'ionann agus an ceann fireann. Chuaigh an t-oirniú manachúil iomlán do mhná i léig san India agus Srí Lanca le himeacht aimsire ach mhair sé sa tSín agus san Búdachas Mahayana srl.
- An Chríostaíocht - Bhí príomhról ag mná sna Soiscéil; sna pobail luath-Chríostaí chuaigh na ról ceannasaíochta go dtí na fir amháin diaidh ar ndiaidh de bharr cúinsí soch-chultúrtha; ról na mban mar 'Ministí an Domhain' agus 'Ministí na hEocairiste' san Eaglais Chaitliceach Rómhánach inniu; oirníodh ina sagairt iad mná i roinnt creideamh Protastúnacha srl.
- An Hiondúchas - Tá ról ceannasaíochta ag mná i gcuid mhór deasghnáth reiligiúnacha m.sh.eagraíonn siad an bia le haghaidh féilte reiligiúnach; déantar na Samskara (deasghnáth saolré) do bhuachaillí agus cailíní ach is féidir leo a bheith níos áibhéalta do bhuachaillí srl.
- Ioslam - Sa Chórán bíonn na tréithe chéanna de suáilce agus féinghéilleadh ag teastáil ó mhná agus fir; ní mór do mná na Cúig Cholún Ioslam a leanúint chomh maith céanna; bhí tionchar ag an gcultúr máguaird ar ról na mban agus ról na bhfear le himeacht aimsire srl.
- An Giúdachas - Tá mná freagrach as an saol reiligiúnach laistigh den bhaile; níos déanaí i bpobail níos ceartchreidimhí thosaigh mná ag roinnt na ról a tugadh chuig fir go hiondúil ag déanamh raibithe agus ateangairí de dlíthe Ghiúdacha dóibh srl

Nóta: Lig d'fhreagraí tuairisciúla le tagairt intuigthe ar chosúlacht agus difríocht.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – cosúlacht agus difríocht amháin sa ról ag mná in dhá reiligiún</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas cruinn a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

I reiligiúin dhomhanda, meastar go bhfuil fir agus mná ar comhchéim.

Scrúdaigh an fhianaise don ráiteas seo i dtéacs diaga a bhaineann le ceann amháin de na reiligiúin seo:

● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar ról na mban agus ról na bhfear i dtraidisiún reiligiúnach trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar cé chomh soiléir is atá sé go caitear go cothrom le fir agus mná i dtéacs diaga a bhaineann le ceann amháin de na reiligiúin atá liostaithe sa cheist m.sh.

- An Búdachas – Is mór an cosc ar an rud a chruthaíonn difríocht nó deighilt ag na Téacsanna Diaga. Chuaigh roinnt ban leis an mBúdachas (m.sh. an Bhanríon Srimaladevi) agus Siddhas (m.sh. Yeshe Tsogyal) agus léan idir fhir agus mhná a scríbhinní dá réir.
- Scriptoráir Chríostaí – An ionchuimsitheach de theagasc Íosa atá soiléir sna Soiscéil m.sh. Bhí Máire Mhaigdiléana ar na chéad daoine a chonaic an t-Aiséirí srl.
- An Hiondúchas – Sa Rig Veda bítear ag súil go nglacann idir fhir agus mhná páirt sna deasghnátha ionas go mbeidh na deasghnátha sin éifeachtach srl.
- Ioslam – Bíonn na dualgais céanna ag teastáil ó fhir agus ó mhná maidir leis an gCórán (Sura 33:35). Ní mór d'fhir agus do mhná na Cúig Cholún a leanúint srl.
- Scriptoráir Eabhraise – Ruth atá aitheanta as a deabhóid shuaimhneach agus dílis srl. Esther atá aitheanta as an gcaoi a shábháil sí a daoine ó dhíothú de bharr a misnigh iontaigh srl. D'éirigh le Hanná atá aitheanta as a creideamh láidir san láivé/YHWH, ina máthair Shamúél a bhí mar athair ar an Rí Dháithí srl.

Nóta: Ceadaigh freagraí tuairisciúla le tagairt intuigthe do théacs diaga.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair

E (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC</i> – tá sé soiléir go gcaitear go cothrom le fir agus mná i dtéacs diaga	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) i ngrinnscrúdú</i>	Grinnscrúdú den scoth	grinnscrúdú an-mhaith	grinnscrúdú maith	roinnt grinnscrúduithe	beagán grinnscrúduithe	fíorbheagán/gan aon grinnscrúduithe
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Roinn F: Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist F (a)

40M (20Mx2)

Breac cuntas gearr ar dhá shlí a bhféadfaí na baill de mhór-reiligiún domhanda a spreagadh de bharr a theagaisc chun aghaidh a thabhairt ar cheann amháin de na saincheisteanna seo:

● Leithcheal in Éirinn ● An Bhochtaineacht in Éirinn ● Ocras Domhanda

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra sármhaith tuiscint ar anailís shóisialta trí eolas cruinn a leagan amach ar conas is féidir baill i mór-reiligiún domhanda a spreagadh óna bhfoghlaím chun na cúiseanna a bhí le ceann amháin de na cheisteanna liostaithe sa cheist m.sh.

- Leithcheal in Éirinn m.sh.Spreagann Conair na n-Ocht Rian na Búdaithe a obair ar son ceartais shóisialta mar spreagann sé daoine chun smaoineamh agus iad féin a iompar ar bhealaí atá cothrom agus comhbhách srl.
- An Bhochtaineacht in Éirinn m.sh.is féidir smaoineamh ar Zakat mar fear a gcuireann an t-athdháileadh rachmais san áireamh agus spreagann sé lucht leanúna Ioslam chun dul i ngleic leis na cúiseanna bhaineann leis an mbochtaineacht srl.
- Ocras Domhanda m.sh.Spreagann teagasc Íosa ar Ríocht Dé Críostaithe a dul i ngleic le cúiseanna ocras dhomhanda srl

Nóta: Lig d'fhreagraí tuairisciúla le tagairt intuigthe don teagasc ar mhór-reiligiún domhanda.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

F (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – conas a spreagann an teagasc reiligiúin baill a dul i ngleic le cúiseanna de cheann amháin de na ceisteanna liostaithe</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Déan cur síos ar shampla den chaoi ar tharraing tráchtair amháin ar reiligiún agus ar an timpeallacht aird ar shaincheist timpeallachta trína c(h)uid oibre.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra sármhaith tuiscint ar reiligiún agus an timpeallacht trí chur síos cruinn a thabhairt den chaoi ar tharraing obair tráchtair amháin aird ar shaincheist timpeallachta m.sh.

- Thomas Berry – creidtear go bhfuil daoine ag éirí scoite amach ó nádúr agus ní mór dóibh teanga an nádúir a fhoghlaim arís amháin is go bhfuil páirt amháin de chruthú Dé scriosta, fulaingeoif ar na páirt eile chomh maith srl.
- an tAthair Séan McDonagh – tugtar breac-chuntas ar na cúiseanna agus na hiarmhairtí a bhaineann le gníomhaíocht dhaonna maidir le aibhneacha, lochanna, farraigí srl a truailliú agus iarrtar ar Chríostaithe a smaoineamh ar uisce mar rud beo mar shampla sa Bhaisteadh srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

F (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – an chaoi ar tharraing tráchtair amháin aird ar shaincheist timpeallachta</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a baineann sé le hábhar	ní baineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon cur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Rianaigh conas a chuaigh ‘glasú’ an reiligiúin i bhfeidhm ar stíl mhaireachtála na mball i ngrúpa/eagraíocht reiligiúnach a ndearna tú staidéar air/uirthi.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar reiligiún agus an timpeallacht trí bhealach amháin nó níos mó ar an gcaoi a chuaigh ‘glasú’ an reiligiúin i bhfeidhm ar stíl mhaireachtála na mball i ngrúpa/eagraíocht reiligiúnach srl a rianú.

- Sa bhliain 1975, i Nairobi, bhí Comhairle Dhomhanda na hEaglaisí (WCC i mBéarla) tiomanta cúram a thabhairt don domhan agus leann sé ar aghaidh chun a bheith mar pháirt de chlár an WCC, le breis is deich mbliana anuas srl.
- Idircheangail sa chruthú go léir m.sh.bhunaigh na deirfiúracha Doiminiceacha tionscadal éiceolaíochta i gCill Mhantáin sna 1990idí a d’fhorbair go dtí ‘An Tairseach’ Feirm Orgánach agus Ionad Éiceolaíochta a gcuireann saoirí sabóideacha, cúrsaí agus imeachtaí srl ar fáil.
- Srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

F (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – tionchar de ‘ghlasú’ reiligiúin ar stíl mhaireachtála</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) nascadh</i>	Rianú sármhaith	rianú an-mhaith	rianú maith	roinnt rianaithe	beagán rianaithe	fíorbheagán/gan aon rianú
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Roinn G Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist G (a)

40M (20Mx2)

Déan cur síos ar an gcaoi a n-úsáideann na baill de mhór-reiligiún domhanda, a ndearna tú staidéar air, mantra agus téacs diaga sa mhachnamh mar chineál urnaí sa lá atá inniu ann.

Critéir Mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra sármhaith eolas ar mhachnamh i dtraidisiúin reiligiúnacha trí chur síos cruinn a thabhairt ar an gcaoi a n-úsáideann mantra (an t-athrá simplí agus leanúnach de fhrása) agus téacs diaga sa mhachnamh mar chineál urnaí sa lá atá inniu ann. m.sh.

- Smaoinítear ar an mBúdachas mar phróiseas féinfholmhaithe is féidir a fháil trí athrá de mhantra; cabhraíonn aithris manta an intinn a choinneáil dírithe agus oscailte ar bheannacht san am i láthair srl.
- Baineann Críostaithe sa lá atá inniu ann úsáid as mhachnamh agus téacs diaga m.sh. Lectio Divina ag léamh scriptúir go mall agus go haireach, ag smaoineamh ar bhrí an téacs agus na himpleachtaí a bhaineann leo ar an mbeatha srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

G (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – úsáid mantra agus téacs diaga sa mhachnamh</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	Cur síos den scoth	cur síos an-mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/gan aon cur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Scrúdaigh conas a mharcálann dhá thréith áirithe spás mar spás diaga do na baill de cheann amháin de na reiligiúin seo:

● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra sármhaith tuiscint ar na comhthéacsanna urnaí trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar an gcaoi a mharcálann dhá ghné áirithe spás mar naofa do bhaill de reiligiúin amháin atá liostaithe sa cheist m.sh.

- An Búdachas – Vihara – dealbha de Bhúdaí éagsúla; coinnle lasta chun soilsiú a léiriú srl.
- An Chríostaíocht - Eaglais – an altóir a mbíonn an Eocairist a cheiliúradh; an léachtán a mbíonn an Bíobla a cheiliúradh srl.
- An Hiondúchas – Mandir – is féidir le dealbha cabhrú a thabhairt do na creidimh a dhíriú ar a n-urnaithe ar na déithe nó na bandéithe; buaileann an clog ag an scrín chun an dia a mhúscailt agus intinn an adhraitheora a dhíriú srl.
- Ioslam – an Minbar a léann an t-Iomám an Córan as; bíonn aghaidh an Mihrab ar threo an Chába sa Mheice, a mbíonn aghaidh an phobail Ioslamaigh air nuair atá siad ag urnaí srl.
- An Giúdachas – Solas síoraí – solas a mbíonn lasta i gcónaí laistigh de shionagóg Ghiúdach in aice Áirce an Chonartha ag léiriú neach síoraí Dé; scrollaí ina gcuirtear na Scrioptúir Eabhraise ar ardán, an Bimah, a mbíonn seirbhísí ar siúl srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

G (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – dhá ghné a mharcálann spás mar naofa</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) i ngrinnscrúdú</i>	Grinnscrúdú den scoth	grinnscrúdú an-mhaith	grinnscrúdú maith	roinnt grinnscrúduithe	beagán grinnscrúduithe	fíorbheagán/gan aon grinnscrúduithe
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

I measc na gcuallachtaí rinnfheithimh tá na Cairmilítigh, na Cistéirsigh, Taizé srl.
Breac cuntas gearr ar an mbunús a bhí le cuallacht rinnfheithimh amháin a ndearna tú staidéar uirthi agus rianaigh conas a d'fhorbair sí go dtí an chaoi ina bhfuil sí inniu.

Léireoidh freagra sármhaith eolas ar thraidisiúin chomhaimseartha trí eolas cruinn a leagan amach ar bhunús agus forbairt ar phobal rinnfheithimh m.sh.

- An Beinidict Nursia (480-550) a bhunaigh an t-ord Beinidictigh agus scríobh sé treoir ar an gcaoi gur chóir do dhaoine a saol a chaitheadh le chéile sa saol pobail; thug an Pápa Leoin xiii, na mainistreacha Bheinidictigh faoi réimeas na hoifige den Phríomháidh Aba san 19ú haois srl.
- Is bráithreachas manachúil Críostaí éacúiméineach sa Fhrainc é an Pobal Taizé, a bhunaigh an Bráthair Ruairí sa bhliain 1940, a bhaineann leis na traidisiúin mhanachúla de chantaireacht agus rinnfheitheamh srl.
- Srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

G (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – bunús & forbairt ar phobal rinnfheithimh amháin</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas cruinn a leagan amach</i>	Eolas den scoth	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
40 Marc	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Roinn H Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist H (a)

40M (20Mx2)

Úsáid samplaí agus déan cur síos ar an gcaoi ar féidir tionchar an Bhíobla a fheiceáil inniu in dhá cheann díobh seo: ● Ealaín ● Litríocht ● Ceol

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra sármhaith tuiscint ar an mBíobla trí chur síos cruinn a dhéanamh ar an gcaoi a bhí an Bíobla mar thionchar in dhá cheann ar bith d'ealaín nó litríocht nó ceol srl.

- Ealaín - Mósáicí eaglaise; Ardchrosa na hÉireann; tá téamaí bíobalta coitianta san ealaín san Eoraip m.sh.an Suipéar Déanach de chuid Leonardo Da Vinci srl.
- Litríocht - tá Lost Paradise de chuid Seán Milton bunaithe ar chathú Ádhaimh agus Éabha sa Ghairdín Pharthas agus a ndíbirt ón ngairdín srl.
- Ceol - tá oibreacha scríofa ag cumadóirí spreagtha ón mBíobla; spreag an Bíobla cuid mhór ceoldrámaí m.sh. Joseph and the Amazing Technicolor Dream Coat srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (a)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – tionchar an Bhíobla ar dhá cheann as ealaín/ litríocht /ceol</i>	fianaise mhór	fianaise an- mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	Cur síos den scoth	cur síos an- mhaith	cur síos maith	roinnt curtha síos	beagán curtha síos	fíorbheagán/ gan aon chur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Mínigh dhá chúis ar féidir cur síos a dhéanamh ar Leabhar Lób mar shampla den scéalaíocht ón mBíobla Eabhraise.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar scéal an Lób trí chur síos cruinn a dhéanamh ar dhá chúis ar féidir cur síos a dhéanamh ar an Leabhar Lób mar shampla den scéalaíocht m.sh.

- Scríobhadh an Leabhar Lób mar chomhrá idir Lób agus trí cheann dá chairde. Clúdaíonn sé ceisteanna ar nós an t-olc, iompar duine agus an ceartas Dé. Pléitear na ceisteanna seo fós ag Críostaithe sa lá atá inniu ann srl.
- Tosaíonn an scéalaíocht trí bheatha Lób a mhíniú agus an chaoi a rinne Dia tástáil air. Is féidir le Críostaithe nasc a fháil leis an scéal seo fós sa lá atá inniu ann mar bíonn cuid mhór dúshláin agus tástálacha rompu ina mbeathaí féin srl.
- Srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (b)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC – Dhá chúis ina bhfuil an Leabhar Lób mar shampla den scéalaíocht</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) cur síos a thabhairt ar an gcúis</i>	Scileanna sármhaithe i gcur síos ar an gcúis	scileanna an-mhaith i gcur síos ar an gcúis	scileanna maithe i gcur síos ar an gcúis	roinnt scileanna i gcur síos ar an gcúis	beagán scileanna i gcur síos ar an gcúis	fíorbheagán / gan aon scileanna i gcur síos ar an gcúis
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

- Lúcas 16:1-13 An Rógaire Maoir ● Matha 20:1-16 Na Saothraithe san Fhíonghort
 ● Matha 13:1-9 An Síoladóir ● Matha 25:1-13 An Deichniúr Maighdean

Scrúdaigh an tionchar a bhí ag dhá cheann de na parabail thuas nuair a d'inis Íosa Nazórach iad dá lucht leanúna den chéad uair.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar théacsanna an Bhíobla trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar an tionchar a bhí ag dhá cheann de na parabail atá liostaithe sa cheist ar na chéad lucht leanúna d'Íosa Nazórach m.sh.

- Na Saothraithe san Fhíonghort - insítear faoi shealbhóir tí a bhfostaíonn oibrithe le haghaidh méideanna ama éagsúla ach íoctar iad an méid céanna; scéal bunaithe ar bhronnadh flaithiúil a insíodh do dheisceabail De ar dtús srl.
- An Síoladóir –parabal a mhúin Íosa dá dheisceabail nuair a tháinig laghmhisniúil orthu de bharr an easpa ratha maidir lena seanmóireacht; déantar cur síos air cosúil leis an gcaoi a thosaíonn síol atá sa talamh ag fás, tosaíonn an domhan Dé ag neartú agus ag fás laistigh de duine srl.
- An Deichniúr Maighdean - tá Íosa ag iarraidh ar a dheisceabail chun ullmhú do thaispeánadh Dé ina mbeatha; bhí airdeall ann do theacht Dé dá bharr srl.
- An Rógaire Maoir - parabal a insíodh do na deisceabail den chéad uair in éisteacht na bhFairisíneach, ag spreagadh dóibh a bheith freagrach agus dílis srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (c)	DEN SCOTH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	AN-LAG
<i>Fianaise ar MC</i> – tionchar dhá pharabal ar deisceabail Íosa	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) i ngrinnscrúdú</i>	Grinnscrúdú den scoth	grinnscrúdú an-mhaith	grinnscrúdú maith	roinnt grinnscrúduithe	beagán grinnscrúduithe	fíorbheagán/ gan aon grinnscrúduithe
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráidí móra ann	fíorbheagán earráidí ann	beagán earráidí móra ann	roinnt earráidí móra ann	an-chuid earráidí móra ann	earráidí suntasacha
20 Marc x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 – 0

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ar chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthrata a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna. Ba chóir freisin an marc bónaís sin **a shlánú síos**.

Tábla I Bain úsáid as an tábla seo i gcás na hábhair a leanas:

Tábla 320 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 240 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthrata an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthrata i gcás 180 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mhairc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
241 - 243	23
244 - 246	22
247 - 250	21
251 - 253	20
254 - 256	19
257 - 260	18
261 - 263	17
264 - 266	16
267 - 270	15
271 - 273	14
274 - 276	13
277 - 280	12

Bunmharc	Marc Bónais
281 - 283	11
284 - 286	10
287 - 290	9
291 - 293	8
294 - 296	7
297 - 300	6
301 - 303	5
304 - 306	4
307 - 310	3
311 - 313	2
314 - 316	1
317 - 320	0

Teidil Dualgais d'Obair Chúrsa an Oideachais Reiligiúnach le haghaidh Scrúdú na hArdteistiméireachta 2023 – S78/21

Tugtar rogha de dhá theideal i Roinn I agus i Roinn J faoi seach thíos. Ba chóir do na hiarrthóirí gan an obair chúrsa acu a bhunú ach ar theideal **amháin** a roghnaítear as Roinn I nó ar theideal **amháin** a roghnaítear as Roinn J.

I.1 Scrúdú ar na cúiseanna a ndearnadh cur síos ar Éirinn mar 'Oileán na Naomh agus na nOllúna' agus ábharthacht an teidil seo d'Éireannaigh sa lá inniu.

Critéir Mharcála

Léireoidh obair chúrsa den scoth tuiscint ar an bhforbairt reiligiúnach in Éirinn inniu trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar dhá chúis nó níos mó ar an gcaoi ar cuireadh síos ar Éirinn mar 'Oileán na Naomh agus na Scoláirí' agus cé chomh bainteach is atá an teideal seo do dhaoine sa lá atá inniu ann.

I.2 Cás-staidéar faoi conas a d'imir an ceangal idir reiligiún agus talamh tionchar ar forbairt na Críostaíochta in Éirinn.

Critéir Mharcála

Léireoidh obair chúrsa den scoth eolas ar spioradáltacht an reiligiúin agus talamh trí ghrinnscrúdú a dhéanamh ar shampla ar leith den gcaoi a ndeachaigh an gaol idir reiligiún agus talamh i bhfeidhm ar forbairt na Críostaíochta in Éirinn.

J.1 Iniúchadh ar an ról a imríonn páirteachas i bpobal tionchar ar an gcur chuige a bhíonn ag an eolaíocht agus an reiligiún maidir le bunús na cruinne.

Critéir Mharcála

Léireoidh obair chúrsa den scoth tuiscint ar thábhacht an phobail sa reiligiún agus san eolaíocht trí scrúdú a dhéanamh ar fhianaise chruinn agus í a chur ar fáil maidir le conas a mbíonn ról a bhaineann le bheith mar pháirt de phobal maidir leis an gcaoi a pléann cur chuige eolaíochta agus reiligiún an cheist faoin gcaoi ar thosaigh an chruinne.

J.2 Próifíl ar an tionchar a bhí ag teoiric éabhlóide Darwin ar an ngaol idir an reiligiún agus an eolaíocht.

Critéir Mharcála

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar theoiric éabhlóide Darwin tríd an éifeacht a bhí ag teoiric éabhlóide Darwin ar an ngaol idir eolaíocht agus reiligiún a rianú.

Oibre Chúrsa an Oideachais Reiligiúnach ag Gnáthleibhéal

Is iad aidhmeanna na oibre chúrsa don Oideachas Reiligiúnach i Scrúdú na hArdteistiméireachta ná:

- Deis a ligean do mhic léinn gleic phearsanta ar cheist spéise nó ceist imní.
- Eolas, tuiscint, scileanna agus dearchthaí na mic léinn a fhorbairt mar atá leagtha amach i gcuspóirí na roinne ainmnithe don obair chúrsa.
- Deis a chur ar fáil do mhic léinn páirt a ghlacadh i dtaighde, anailís agus machnamh breise ar ábhar roghnaithe.
- Scileanna taighde anailíse, measúnaithe, smaointeoireachta criticiúla, cumarsáide agus machnamh a fhorbairt. Tarlaíonn an cuimsiú d'obair chúrsa mar ghné den phróiseas measúnaithe le haghaidh an Oideachais Reiligiúnach sa Scrúdú na hArdteistiméireachta ón gcineál ábhair atá i gceist. Is príomhchuspóirí sa theagasc Oideachais Reiligiúnach ag leibhéal sinsearach iad an fhorbairt ar scileanna taighde, smaointeoireachta criticiúla, anailíse agus machnamh. Tá an obair chúrsa déanta amach chun an deis a ligean do mhic léinn na scileanna seo a fhorbairt níos faide trí imscrúdú mionsonraithe a dhéanamh ar an ábhar roghnaithe. (Treoirínte do Mhúinteoirí maidir leis an Oideachas Reiligiúnach sa Scrúdú na hArdteistiméireachta - CNCM leathanach 142) Ba chóir d'iarrthóirí ach obair chúrsa a chur isteach ar theideal amháin. Tá na teidil don obair chúrsa chomhchoitinn do Ghnáthleibhéal agus Ardleibhéal. Ba chóir Leabhrán Oibre Chúrsa an iarrthóra a mharcáil ag an leibhéal a ghlac sé/sí an scrúdú. Is féidir le iarrthóirí atá ag iarraidh a n-obair chúrsa a léiriú, é a dhéanamh sa spás a gcuirtear ar fáil ar gach leathanach. Ní chóir dóibh, áfach, ábhar a ghreamú nó a cheangal leis an Leabhrán Oibre Chúrsa. Ba chóir do na grafaicí nó na hiomhánna go léir a bhain an t-iarrthóir úsáid as a tharraingt nó a scanadh díreach ar an Leabhrán Oibrí Chúrsa.

**Obair Chúrsa maidir leis na Nótaí Marcála ar Líne don Oideachas Reiligiúnach
sa Scrúdú na hArdteistiméireachta**

Nóta mínithe	Cur síos	Ciallaíonn sé
MC ✓	Cód MC ✓ san imeall clé de Pháirt A agus Páirt B den Leabhrán	Fianaise ar na Critéir Mharcála 2023 ar fáil den chéad uair i bhFreagarleabhar na hOibre Chúrsa an iarrthóra.
MC^x	Cód MC^x san imeall clé ag deireadh Páirte A agus B de Fhreagarleabhar na hOibre Chúrsa an iarrthóra.	Gan fianaise ar bith ar na Critéir Mharcála 2023 ar fáil i bhFreagarleabhar na hOibre Chúrsa an iarrthóra.
S I	Cód S I san imeall clé de Pháirt A ón 2 ^ú foinse tugtha sa Leabhrán	Baintear úsáid as eolas ar an 2 nd foinse i dtaca le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023
SS	Cód SS san imeall clé de Pháirt A ó eolas ar an 2 ^ú céim agus scil a bhaintear úsáid as i dtaca le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023	Eolas ar chéim agus scil a bhaintear úsáid as sa Theideal 2023 (Taighde; anailís, measúnú, smaointeoireacht chriticiúil; cumarsáid; machnamh)
S F	Cód SF san imeall clé Pháirt A ó 2 ^ú Achoimre ar thoradh maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023 .	Achoimre ar na torthaí ar theideal 2023 (Cumas – faisnéis a roghnú, a anailísiú agus a mheasúnú nó faisnéis a shórtáil agus a chur in eagar nó smaointe a chur i láthair go gonta agus go héifeachtach)
S	Cód SF in imeall clé Páirt B ón 2 ^ú scil a úsáideadh maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Úsáid scileanna sa theideal 2023 – Taighde; anailís; measúnú, smaointeoireacht chriticiúil; cumarsáid; breithiúnas machnaimh, meastóireacht.
T	Cód I san imeall clé de Pháirt B ón 2 ^ú spéis maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cén fáth gurbh ábhar spéise é an teideal 2023? (díograis / imní)
I	Cód P san imeall clé Pháirt B ón 2 ^ú dearcadh maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cad iad na dearchthaí éagsúla a bhí ann agus obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023 roghnaithe? (Cumas ateangaireacht a dhéanamh, codarsnacht agus tuairimí éagsúla a mheas/ cuir chuige ar ábhar; cumas frithargóinte a fhorbairt)
C	Cód Q san imeall clé Pháirt B ón 2 ^ú ceist maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cad iad na ceisteanna a tháinig suas trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? (<i>Bheith in ann an t-údarás d'fhoinsí eolais éagsúla a cheistiú & idirdhealú a dhéanamh idir fíric agus tuairim</i>)
PI	Cód PI san imeall clé Pháirt B ón 2 ^ú léargas pearsanta maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cad iad an léargas pearsanta a d'fhoghlaim tú trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? (<i>An cumas machnamh a dhéanamh ar d'fhoghlaim féin agus tionchar na foghlama sin ar smaointe, dearchthaí agus taithí an duine</i>)
V	Cód V san imeall clé de Pháirt B ar an rud is luachmhaire a aithint i dtaca le hobair chúrsa a dhéanamh ar theideal 2023.	Cad a bhí an páirt is luachmhaire agus an obair chúrsa le déanamh agat ar an teideal 2023?
	Cód líne chorrach chothrománach san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Leathanach ar a bhfuil freagra ar cheist feicthe ag an scrúdaitheoir ach tá nótaí mínithe/marcanna don cheist sin breactha síos in áit éigin eile.
	Cód líne chorrach cheartingearach san imeall clé de Leabhrán Oibre Cúrsa an iarrthóra.	Leathanach bán feicthe ag an scrúdaitheoir.
[	Cód [san imeall clé de Leabhrán an iarrthóra.	Tús le freagra dúblach ar theideal 2023 ar bronnadh marcanna cheana.
]	Cód] san imeall clé de Leabhrán an iarrthóra.	Deireadh le freagra dúblach ar theideal 2023 ar bronnadh marcanna cheana.

I dtaca leis an méid a mheastar in Obair Chúrsa Ghnáthleibhéil

Páirt A – Achoimre ar an bhFiosrúchán de na Teidil 2023 a Leagtar Síos

Tuairiscín:

Pointí Leagtha Amach Páirt A	DEN SCOTH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG - AN-LAG
Fianaise at theideal 2023 <i>Critéir Mharcála</i> (eolas na siollabas; tuiscint; scileanna; dearcthaí) Cód MC ✓ nó MC^x	FIANAISE SHUNTASACH CHRUINN	FIANAISE MHAITH CHRUINN	ROINNT FIANAISE	FIANAISE DHONA/GAN AON FHIANAISE
Marcanna	40 - 33	32 - 25	24 — 17	16 — 0
<i>Foinsí eolais ar an teideal 2023</i> <i>2^{agus} foinse Cód SI</i>	EOLAS SUNTASACH	EOLAS MAITH	ROINNT EOLAIS	BEAGÁN/GAN AON eolas
Eolas ar na <i>céimeanna a tógadh agus na scileann</i> a úsáid ar an Teideal 2023 <i>2^{agus} céim/scil Cód SS</i>	EOLAS MIONSONRAITHE	EOLAS GINEARÁLTA	EOLAS AN- GHINEARÁLTA	BEAGÁN/ GAN AON EOLAS
<i>Achoimre ar na torthaí sa teideal 2023</i> <i>2^ú toradh Cód SF</i>	OBAIR AN FHIÚNTACH ACHOIMRE ÁBHARTHA IOMLÁN	PÍOSA OIBRE FIÚNTAÍ ACHOIMRE GHINEARÁLTA	PÍOSA OIBRE LEORDHÓTHANAÍ ACHOIMRE THEORANTA	PÍOSA OIBRE FÁNAÍ/NEAMHÁBHARTHA ACHOIMRE DHONA/ GAN AON ACHOIMRE
- fianaise tacaíochta do chonclúidí bainte.	EOLAS SUNTASACH TACAÍOCHTA	EOLAS TACAÍOCHTA MAITH DO CHONCLÚIDÍ	ROINNT EOLAIS TACAÍOCHTA DO CHONCLÚIDÍ	BEAGÁN/GAN AON EOLAS TACAÍOCHTA DO CHONCLÚIDÍ
- Gleic phearsanta leis an teideal 2023	GLEIC PHEARSANTA SHUNTASACH	GLEIC PHEARSANTA SHOILÉIR	ROINNT GLEICE PEARSANTA	GLEIC PHEARSANTA EASNAMHACH/ GAN AON GHLEIC PHEARSANRA

I dtaca leis an méid a mheastar in Obair Chúrsa Ghnáthleibhéil

Páirt B – Machnamh pearsanta ar an bhfoghlaim, na scileanna agus na taithí a fuarthas trí obair chúrsa a thosaigh ar na Teideal a Leagtar Síos 2023 **Tuairiscín:**

Ceisteanna Leagtha Amach i bPáirt B.	DEN SCOTH	AN-MHAITH	Maith	RÉASÚNTA /LAG/ AN-LAG
Fianaise ar theideal 2023 <i>Critéir Mharcála</i> (eolas na siollabas; tuiscint; scileanna; dearchthaí) Cód MC ✓ nó MC^x	FIANAISE CRUINN	MAITH SHUNTASACH CHRUINN	ROINNT FIANAISE	FIANAISE DHONA/GAN AON FHIANAISE
Marcanna	40 - 33	32 - 25	24 - 17	16 - 0
Úsáid scileanna sa theideal 2023 <i>(Taighde; anailís; measúnú, smaoineoireacht chriticiúil; cumarsáid; breithiúnas machnaimh)</i> 2 ^ú scil Cód S	ÚSÁID SHUNTASACH AS SCILEANNA	ÚSÁID SHOILÉIR AS SCILEANNA	ÚSÁID LEORDHÓTHANACH AS SCILEANNA	ÚSÁID EASNAMHACH/GAN AON ÚSÁID AS SCILEANNA
Cén fáth gurbh ábhar spéise é an teideal 2023? <i>(díograis / imní)</i> 2 ^ú spéis Cód I	PÍOSA OIBRE AN-FHIÚNTACH MÍNIÚ MIONSONRAITHE SPÉIS PHEARSANTA SHOILÉIR	PÍOSA OIBRE FIÚNTAÍ MÍNIÚ GINEARÁLTA ROINNT SPÉISE PEARSANTA	PÍOSA OIBRE DEN SCOTH SPÉIS PHEARSANTA ÁBHARTHA EASNAMHACH	PÍOSA OIBRE FÁNAÍ/AN-FHÁNACH BEAGÁN/ GAN AON BHIAINT SPÉISE PEARSANTA
Cad iad na dearchthaí éagsúla a bhí ann agus obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023 roghnaithe? <i>(Cumas ateangaireacht a dhéanamh, codarsnacht/ tuairimí éagsúla a mheas/ cuir chuige ar ábhar; cumas frithargóinte a fhorbairt)</i> 2 ^ú dearcadh Cód P	AITHINT SHUNTASACH AGUS DEARCHTHAÍ ÉAGSÚLA A CHOTHROMÚ	AITHINT SHOILÉIR AGUS DEARCHTHAÍ ÉAGSÚLA A CHOTHROMÚ	ROINNT AITHEANTA & DEARCHTHAÍ ÉAGSÚLA A CHOTHROMÚ	BEAGÁN/GAN AON AITHEANTA AGUS DEARCHTHAÍ ÉAGSÚLA A CHOTHROMÚ
Cad iad na ceisteanna a tháinig suas trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? <i>(Bheith in ann an t-údarás d'fhoinsí eolais éagsúla a cheistiú & idirdhealú a dhéanamh idir fíric agus tuairim)</i> 2 ^ú ceist Cód C	AITHINT SHUNTASACH AR CHEISTEANNA	AITHINT SHOILÉIR AR CHEISTEANNA	ROINNT AITHEANTA AR CHEISTEANNA	BEAGÁN/GAN AON AITHINT AR CHEISTEANNA
Cad iad an léargas pearsanta a d'fhoghlaim tú trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? <i>(bheith in ann machnamh a dhéanamh ar fhoghlaim agus an tionchar a bhíonn aige ar smaoine, dearchthaí agus taithí)</i> 2 ^ú léargas pearsanta Cód PI	CUR SÍOS MIONSONRAITHE LE GLEIC PHEARSANTA SHUNTASACH	CUR SÍOS GINEARÁLTA LE GLEIC PHEARSANTA SHOILÉIR	CUR SÍOS GINEARÁLTA LE GLEIC PHEARSANTA LEORDHÓTHANACH	BEAGÁN/GAN AON CHUR CÍOS EASNAMHACH / GAN AON GHLEIC PHEARSANTA
Cad a bhí an páirt is luachmhaire agus an obair chúrsa le déanamh agat ar an teideal 2023? Cód V	MEASÚNÚ SUNTASACH AR LUACH	MEASÚNÚ MAITH AR LUACH	ROINNT MEASÚNAITHE AR LUACH	BEAGÁN/GAN AON MHEASÚNÚ AR LUACH

